

واکاوی ظرفیت و کارکرد فناوریهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی (ICT) در پشتیبانی از سازمانهای نظارتی مناطق آزاد کشور (مورد مطالعه: کیش، قشم و چابهار)

حمیدرضا ایلکا^۱

حسن درزیان رستمی^۲

محمدرضا رسولی^۳

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۲/۱۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۰/۲۳

چکیده

پژوهش حاضر با هدف شناسایی ظرفیت و کارکرد فناوریهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی (ICT) در پشتیبانی از سازمانهای نظارتی مناطق آزاد کشور انجام شده است. روش تحقیق ترکیبی شامل روشهای کیفی و کمی است. در بخش کیفی، در بخش کیفی پژوهش حاضر، جامعه آماری را مدیران و مسئولان سازمانهای نظارتی در مناطق آزاد تجاری در شهرهای کیش، قشم و چابهار تشکیل می دهند. در بخش کمی نیز جامعه آماری شامل کارشناسان حوزه فناوریهای ارتباطی و همچنین روزنامه نگاران و فعالان رسانه‌ای حوزه اقتصاد و امنیت در شهرهای کیش، قشم و چابهار هستند. در بخش کیفی پژوهش، از روش نمونه گیری هدفمند استفاده شده است و در مجموع با انتخاب ده نفر، پژوهش اشباع نظری حاصل شده است. همچنین در قسمت کمی تحقیق، تعداد ۳۸۸ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل نهایی قرار گرفت. به منظور جمع‌آوری نمونه، از روشهای نمونه‌گیری هدفمند استفاده شده است.

یافته‌های کمی بیانگر آن است که بین استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی از یک سو و توسعه امنیت اقتصادی و اجتماعی مناطق آزاد ویژه اقتصادی و و بهبود عملکرد سازمان های نظارتی از سوی دیگر ارتباط معناداری وجود دارد. همچنین، یافته‌های کیفی پژوهش بیانگر آن است که از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان سنجش ذائقه و پی بردن به آستانه تهدیدات، تسهیل امکان رصد نظرات و دیدگاه‌های ساکنین منطقه، امکان تعامل آسانتر با سرمایه‌گذاران و تاجران، تشخیص اخبار صحیح از جعلی با استفاده از ابزار هوش مصنوعی، امکان نظارت و کنترل بر گردشگران و سرمایه‌گذاران خارجی، تسهیل نظارت و کنترل بر سازمانها و ارگانهای دولتی، افزایش سرعت اطلاع رسانی و بهبود کیفیت روابط عمومی، بهره‌گیری از نظرات و دیدگاههای کارشناسان و نخبگان در سطح فضای مجازی از مهمترین ظرفیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی در پشتیبانی از سازمان های نظارتی به شمار می آید.

واژگان کلیدی: فناوری‌های نوین ارتباطی و اطلاعاتی، امنیت اجتماعی، امنیت اقتصادی، سازمان‌های نظارتی.

طبقه بندی JEL: O32, Q1, O12

۱ گروه علوم ارتباطات، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران hamidrezailka7@gmail.com

۲ گروه علوم ارتباطات، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول) rostamiuk1@gmail.com

۳ گروه علوم ارتباطات، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. moh.rasouli@iauctb.ac.ir

۱- مقدمه

شبکه های اجتماعی بدون شک تحولات گسترده ای را در تمامی عرصه های اجتماعی و اقتصادی بشریت به دنبال داشته و تاثیر آن بر جوامع بشری به گونه ای است که جهان امروز به سرعت در حال تبدیل شدن به یک جامعه اطلاعاتی است. جامعه ای که در آن دانایی و میزان دسترسی و استفاده مفید از دانش، دارای نقشی محوری و تعیین کننده است. گستردگی کاربرد و تاثیرات آن در ابعاد مختلف زندگی امروزی و آینده جوامع بشری به یکی از مهمترین مباحث روز جهان مبدل شده و توجه بسیاری از کشورهای جهان را به خود معطوف کرده است (اسماعیل و همکاران^۱، ۲۰۱۸).

فناوری اطلاعات و ارتباطات برای توسعه^۲ به استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات در زمینه های توسعه اجتماعی و اقتصادی، توسعه بین المللی و حقوق بشر اشاره می کند (لی^۳، ۲۰۲۳). این نظریه بیان می کند که اطلاعات و ارتباطات هر چه بیشتر و بهتر در یک جامعه، به توسعه آن جامعه کمک بیشتری می کند (وو و همکاران^۴، ۲۰۱۸). مبحث فناوری اطلاعات و ارتباطات برای توسعه به مکتبی فکری باز می گردد که پیشنهاد استفاده از فناوری برای توسعه را مطرح می کند. پایه های نظری آن را می توان در نظریه تکامل اجتماعی اقتصادی شومپتتری جستجو کرد (عسگری و جعفری، ۱۳۹۵). که عبارت است از یک فرایند پی در پی از تحولات خلاقانه که منجر به نوسازی شیوه عمل در کلیت جامعه شامل حوزه های اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی آن می شود. موتور محرک این فشار پی در پی برای تحول خلاقانه، تغییرات فناوری است (جو و همکاران^۵، ۲۰۱۸).

کشورهای متفاوتی اعم از توسعه یافته و در حال توسعه با توجه به ویژگی مناطق آزاد تجاری صنعتی برای دستیابی به هدف هایی نظیر توسعه اقتصاد ملی، جذب سرمایه های خارجی، استفاده از برتری های نسبی، ایجاد فرصت های شغلی، تربیت نیروی انسانی، افزایش درآمدهای ناشی از فعالیت های خدماتی، افزایش کارایی اقتصاد ملی، توسعه منطقه ای و تبدیل بخش های عقب مانده به قطب های توسعه، اقدام به ایجاد مناطق آزاد تجاری صنعتی کرده اند (میدو و اسماعیل^۶، ۲۰۱۸).

یکی از موقعیت های ژئوپلیتیک ایران، مناطق آزاد تجاری می باشند. مناطق آزاد نه فقط به عنوان ابزارهای توسعه اقتصادی، بلکه عواملی برای جلب سرمایه، انتقال تکنولوژی، آموزش نیروی انسانی، وصل شدن به بازار جهانی و در نهایت، دریچه ای به سوی توسعه اقتصادی به شمار می روند. امروزه کشورها برای تامین سرمایه و ایجاد زیرساخت های اساسی رشد و توسعه اقتصادی، کسب فناوری های نوین، ایجاد اشتغال و مواردی از این قبیل، ناگزیر از برنامه ریزی برای جلب و جذب سرمایه های داخلی و خارجی هستند و ایجاد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی یکی از مهمترین راهکارهای کشورهای مختلف دنیا در چند دهه اخیر برای نیل به این مهم بوده است (طالبی گلین قشلاقی و همکاران، ۱۴۰۱). ایران؛ یکی از کشورهای در حال توسعه است که برغم برخورداری از

¹ Ismail et al.

² Information and Communications Technologies for Development

³ Lee

⁴ Wu et al.

⁵ Njo et al.

⁶ Midoun & Ismail

منابع عظیم انسانی و اقتصادی، ویژگی متنوع آب و هوایی، منابع قابل توجه معدنی و نفتی، برخورداری از جاذبه های توریستی بی نظیر و آثار باستانی نتوانسته است، مراحل دستیابی به توسعه مطلوب را به طور کامل طی کند. یکی از ابزارهایی که می تواند بر رشد و توسعه مناطق آزاد در جهت جذب سرمایه تاثیرگذار باشد، رسانه های اجتماعی هستند. در واقع، رسانه های اجتماعی به عنوان فراگیرترین رسانه که امکان انتشار مطالب و محتوا را با سرعت و حجمی بسیار بالا فراهم می نماید، قادر است در حفظ و توسعه امنیت مناطق آزاد کشور و معرفی اقدامات انجام شده در تمام حوزه های اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی در این مناطق عملکرد مثبتی ایفا نماید. از اینرو، هدف اصلی پژوهش حاضر آن است که ظرفیت و کارکرد فناوریهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی (ICT) در پشتیبانی از سازمانهای نظارتی مناطق آزاد کشور را مورد بررسی قرار دهد. بنابراین، این تحقیق در صدد آن است که به این سوال پاسخ دهد که فناوریهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی (ICT) در پشتیبانی از سازمانهای نظارتی مناطق آزاد کشور از چه ظرفیتها و کارکردهایی برخوردار هستند؟

مبانی نظری پژوهش

نظریه جامعه شبکه ای

مانوئل کاستلز برخلاف اکثر نظریه های اجتماعی کلاسیک که فرض را بر تسلط زمان بر مکان می گذارند، این فرضیه را مطرح میکنند که "مکان، زمان را در جامعه شبکه ای سازمان می دهد" (کاستلز^۱، الف)، ۱۳۸۰: ۲۵۱). به موجب این نظریه تحت تأثیر "پارادایم فناوری اطلاعات" و شکل ها و فرایندهای اجتماعی متأثر از آن "فضای جریان ها" شکل می گیرد که منطق جدیدی دارد. "فضای جریانها، سازماندهی مادی و عملکردهای اجتماعی است که دارای اشتراک زمانی هستند و از طریق جریان ها عمل می کنند" (کاستلز^۲، ب)، ۱۳۸۰: ۲۴۰).

فرضیه کاستلز در این باره چنین تبیین شده است که فضای جریان ها از ریز شبکه های فردی تشکیل شده است که منافع خود را در شبکه های کلان کارکردی مطرح می کنند. مارتین اینس این مفهوم را دشوارترین و در عین حال بنیادیترین بخش این نظریه می داند که مستقی مترین جلوه دگرگونی های تکنولوژیک موجودیت انسانی است (اینس^۲، ۸۴: ۱۳۸۴).

کاستلز با نقد نظریات پیشین خود اکنون "فضای جریان ها" را در مقابل فضای مکان ها قرار نمی دهد و با طرح مفاهیمی چون "مردمی شدن فضای جریان ها" از وجود همزمان "فضای جریان ها" و "فضای مکان ها" سخن می گوید که هر دو می توانند بیانگر منافع اجتماعی متعارضی باشند، اما الزاماً وجه تمایز آنها نخبگان و عامه نیستند (جاوید و همکاران، ۱۴۰۲). به این ترتیب، در اندیشه کاستلز از آنجا که فرهنگ ها بر فرایندهای ارتباطی و همه اشکال ارتباط بر مبنای تولید و مصرف نشانه ها استوارند، هیچ گونه جدایی بین واقعیت و نمایش نمادین وجود ندارد و ویژگی مهم جامعه شبکه ای نه القای واقعیت مجازی بلکه ایجاد مجاز واقعی است (کاستلز الف)، ۱۳۸۰: ۴۳۱).

¹ Castells

² Castells & Ince

به عقیده وی تعامل میان این فرایندها، یک ساختار نوین اجتماعی مسلط؛ یعنی جامعه شبکه ای، یک فرهنگ مجاز واقعی را به عرصه وجود آورده است. منطق نهفته در این اقتصاد، جامعه و فرهنگ، زیر بنای کنش و نهادهای اجتماعی در سراسر جهانی به هم پیوسته خواهد بود (کاستلز، (ب)، ۱۳۸۰: ۴۱۷).

امنیت از منظر مکتب کپنهاگ

باری بوزان در خصوص امنیت معتقد است که باید امنیت را برابر با رهایی از تهدید تعریف کرد. از نظر وی امنیت در نبود مسأله دیگری به نام تهدید درک می شود. این تعریف باری بوزان، به تعریف امنیت در دوران جنگ سرد که مضیق و تک بعدی و مورگنتایی بود نزدیک است، ولی خود بوزان امنیت را پس از جنگ سرد، دیگر در نبود تهدید سنتی تعریف نمی کند. او می گوید: «امنیت را باید چندبعدی نگرینست که ابعادی مانند مهاجرت، سازمان های جنائی فراملی و فروملی، محیط زیست و رفاه اقتصادی را شامل می شود». از نظر بوزان، دولت دیگر تنها مرجع امنیت محسوب نمی شود، افراد، گروه های فراملی، سازمان های غیردولتی فراملی و فروملی رسانه ها و تروریسم همگی در وجوه امنیت مرجع هستند(). برای چندی بعدی بودن امنیت بایستی تأثیر فرهنگ، جغرافیا محیط زیست، تمدن و مذهب و از همه مهم تر هویت را فهمید. بوزان می گوید: «جهان آرمانی، جهانی نیست که در آن هر کس موفق شود به امنیت دست یابد، بلکه جهانی است که در آن دیگر نیازی به گفت و گو و بحث بر سر امنیت نباشد (نیومن^۱، ۲۰۰۵: ۹۹).

مکتب کپنهاگ نقطه نظرات کسانی که امنیت را فقط در چارچوب عینی و جدا از ذهن و افکار افراد تلقی می کنند، رد کرده و آن را به عنوان موضوعی بین ذهنی تعریف می کند. بوزان نقطه آغاز مسأله امنیت را ذهنی و مبتنی بر تصمیم بازیگران معرفی می کند. او بیان می دارد که: «مسأله امنیت در اجتماع شناخته می شود، زیرا بازیگران می توانند به آن رجوع کنند و برخی پدیده ها را به عنوان تهدید نگاه کنند و دیگران را وادار نمایند که از وضعیتی امنیتی شده و الزامات آن پیروی نمایند». بنابراین به نظر نمی رسد که این مسائل صرفاً در ذهن های بسته وجود داشته باشد، بلکه یک ویژگی اجتماعی است. (عبدالله خانی، ۱۳۸۲: ۱۲۶)

پیشینه تحقیق

آقایی خوندابی (۱۳۸۶) در مقاله ای تاثیرات رشد فناوری ارتباطات و اطلاعات را بر توسعه ی کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی، بررسی کرده اند. در این مقاله رشد زیرساخت های مربوط به فناوری های نوین به عنوان یکی از راه های دستیابی به توسعه پایدار مطرح شده است. نکته ی قابل توجه این است که به ادعای این مقاله، کلید توسعه ی اقتصادی مالزی، به عنوان یکی از کشورهای اسلامی پیشگام در توسعه، افزایش و ارتقای زیرساخت های مربوط به فناوری ارتباطات بوده است که علاوه بر فراهم آوردن امکان اطلاع رسانی سراسری، آن کشور را در بهره برداری از امکانات و استعدادهای خود توانا کرده است. علاوه بر این، مشیری و نیکپور (۱۳۸۶) در نگاهی به

¹ Newman

وضعیت کشورهای مختلف، به این نتیجه رسیده است که رشد فناوری اطلاعات و ارتباطات تقریباً در تمام کشورها ارتباطی معنادار با رشد اقتصادی داشته است. این مقاله با بررسی وضعیت ۷۵ کشور در زمینه ی میزان دسترسی مردم به ارتباطات و سایر شاخص های مربوطه، به این نتیجه رسیده است که افزایش توان کشورها در زمینه فناوری های نوین ارتباطی و اطلاعاتی می تواند به آنها در دستیابی به توسعه اقتصادی کمک نماید. همچنین، بیات و حاتمی (۱۳۹۱) در تحقیقی که در مورد عوامل توسعه نیافتگی مکران ارائه کرده، با اشاره به ضعف هایی که از نظر فرهنگی و اجتماعی در این منطقه وجود دارد، به لزوم ارائه ی آموزش ها و تقویت زیرساخت های آموزشی اشاره کرده است. یکی از اصلی ترین کاربردهای شبکه های اجتماعی برای ایجاد رشد و توسعه ی اقتصادی، از طریق بالا بردن آگاهی ها و اطلاع رسانی درست است که این تحقیق نیز به نوعی موید ورود فناوری ارتباطات و اطلاعات به حوزه ی توسعه منطقه است.

در بین پژوهشهای خارجی انجام شده نیز اسماعیل و همکاران (۲۰۱۸) به مطالعه تأثیر رسانه های اجتماعی آنلاین بر تصمیم سرمایه گذاری در مالزی مبادرت نمودند. جامعه آماری تحقیق سرمایه گذاران در پایتخت مالزی بوده اند. یافته ها نشان می دهد که متغیرهای مستقل از جمله اطلاعات در رسانه های اجتماعی، رفتار جامعه آنلاین در رسانه های اجتماعی و تصویر شرکت در رسانه های اجتماعی، تأثیر معنی داری بر تصمیم سرمایه گذاری دارند. علاوه بر این، مورا و اموجولا^۱ (۲۰۱۸) به بررسی نقش رسانه های اجتماعی در توسعه کارآفرینی در پایتخت نیجیریه پرداختند. در این پژوهش با استفاده از ابزار پرسشنامه با ۳۰۰ نفر از مدیران شرکت های کوچک و متوسط در پایتخت نیجیریه مصاحبه صورت گرفته است. یافته ها حاکی از آن است که استفاده از پیام رسان واتساپ منجر به دستیابی بیشتر به بازار و بهبود روابط مشتری می شود. یافته های دیگر پژوهش بیانگر آن است که استفاده از رسانه های اجتماعی به عنوان مؤلفه ای از استراتژی رشد اقتصادی در بین مدیران است. همچنین، لی (۲۰۲۳) به بررسی نقش استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، رضایت از ارتباطات داخلی و مشارکت کارکنان کار از خانه با تأکید بر نقش میانجی گرایش وابستگی پرداختند. نتایج بدست آمده بیانگر آن است که استفاده رسمی از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای کار - ایمیل، ویدئو کنفرانس، پیام های فوری و تلفن - ارتباط مثبتی با رضایت اطلاعاتی و ارتباطی کارکنان، که به نوبه خود، مشارکت آنها را افزایش داد. استفاده غیررسمی از فناوری اطلاعات و ارتباطات نیز به طور مثبتی با رضایت رابطه ای کارکنان مرتبط بود و چنین تأثیری به ویژه برای کارکنانی که تمایل به وابستگی بالایی داشتند برجسته بود.

روش تحقیق

در این تحقیق، با توجه به موضوع پژوهش و به منظور دستیابی به پاسخ های عمیق از روش تحقیق آمیخته استفاده شده است که ترکیبی از روش های کیفی بر اساس تکنیک تحلیل مضمون و کمی مبتنی بر پرسشنامه استفاده است که در ذیل به اختصار توضیح داده شده است. در این راستا، به منظور شناسایی ظرفیت ها و کارکردهای

¹ Morah & Omojola

فناوریهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی (ICT) در پشتیبانی از سازمانهای نظارتی مناطق آزاد کشور، ابتدا با استفاده از روش کیفی مبتنی بر مصاحبه با کارشناسان، مولفه‌های اثرگذار جمع‌آوری و سپس در قالب رویکرد کمی مبتنی بر تکنیک پیمایش، از عوامل و مولفه‌های مذکور به منظور تدوین پرسشنامه تحقیق استفاده و بین اعضای نمونه توزیع شده است.

جامعه آماری و نمونه

در بخش کیفی پژوهش حاضر، جامعه آماری را مدیران و مسئولان سازمانهای نظارتی در مناطق آزاد تجاری در شهرهای کیش، قشم و چابهار تشکیل می‌دهند. علاوه بر این، جامعه آماری شامل کارشناسان حوزه فناوریهای ارتباطی و همچنین روزنامه نگاران و فعالان رسانه‌ای حوزه اقتصاد و امنیت در شهرهای کیش، قشم و چابهار هستند. نظر به دشواری دسترسی به مدیران و مسئولان سازمانهای نظارتی در مناطق آزاد تجاری در شهرهای کیش، قشم و چابهار از نمونه‌گیری هدفمند استفاده شده است، بدین ترتیب که کلیه اعضای جامعه آماری که امکان ارائه اطلاعات مناسب در زمینه این پژوهش را داشته را مورد مصاحبه قرار داده است. مصاحبه‌ها تا دستیابی به اشباع نظری ادامه یافته است که در نهایت با ۱۰ نفر از اعضای جامعه آماری مصاحبه صورت گرفت. در بخش کمی پژوهش، با توجه به محدودیت جامعه آماری از نمونه‌گیری هدفمند استفاده شده است، بدین ترتیب که پرسشنامه در اختیار کلیه اعضای جامعه آماری که امکان ارائه اطلاعات مناسب در زمینه این پژوهش را داشتند قرار داده شده است. بر این اساس تعداد ۴۰۰ پرسشنامه در بین پاسخگویان توزیع شده است که چند پس از حذف پرسشنامه‌های بی پاسخ و مخدوش، تعداد ۳۸۸ پرسشنامه مورد تجزیه و تحلیل نهایی قرار گرفت.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها

برای جمع‌آوری داده‌ها در تحقیق حاضر از مطالعات کتابخانه‌ای شامل کتب و مقالات موجود در کتابخانه‌ها و مقالات موجود در پایگاههای اینترنتی و همچنین پایان‌نامه‌های فارسی استفاده شده است. علاوه بر این، در بخش کیفی و در راستای تجزیه و تحلیل سئوالات بخش کیفی از مصاحبه استفاده شده است و در فاز کمی از ابزار پرسشنامه بهره گرفته شده است. در این تحقیق، پژوهشگر به منظور بررسی روایی پرسشنامه، این که آیا سئوالات مطرح شده اهداف مورد نظر را پوشش می‌دهد و مانعی از نگارش و ابهامات در جملات ندارد، از روایی صوری استفاده کرده است. بر اساس نتایج بدست آمده نمره تاثیر برای کلیه گویه‌های تحقیق از نمره تاثیر بالای ۴ برخوردار بوده اند که بیانگر روایی قابل قبول سئوالات پرسشنامه در اندازه‌گیری سازه‌ها است. علاوه بر این، به منظور بررسی پایایی ابزار اندازه‌گیری از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است که با توجه به مقادیر ضرایب بدست آمده بالاتر از ۰.۷۰ برای یک نمونه ۳۰ نفری، پژوهشگر اطمینان حاصل نمود که ابزار پرسشنامه از اعتبار مطلوب برخوردار است. بدین معنی که پاسخهای داده شده ناشی از شانس و تصادف نبوده، بلکه به دلیل اثر متغیری می‌باشد که مورد آزمون قرار گرفته است.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

در پژوهش حاضر، برای تجزیه و تحلیل داده‌های به‌دست‌آمده از مصاحبه‌ها، از تکنیک تحلیل مضمون^۱ استفاده شده است؛ تحلیل مضمون روشی برای تعیین، تحلیل و بیان الگوهای موجود درون داده‌ها است. این روش در حداقل خود داده‌ها را سازماندهی و در قالب جزئیات توصیف می‌کند. اما می‌تواند از این فراتر رفته و جنبه‌های مختلف موضوع پژوهش را تفسیر کند (اترد و کالسون^۲، ۲۰۱۲). علاوه بر این، به منظور تجزیه و تحلیل داده‌های کمی از نرم‌افزار آماری SPSS 25 و روش ضریب همبستگی پیرسون^۳ استفاده شده است.

یافته‌های پژوهش

یافته‌های کیفی

در این بخش مصاحبه‌های انجام شده با مدیران و مسئولان سازمانهای نظارتی در مناطق آزاد تجاری در شهرهای کیش، قشم و چابهار، با استفاده از روش تحلیل مضمون مورد تحلیل قرار گرفته است. پس از رسیدن به کفایت نظری محقق با گردآوری مضامین سازمان دهنده در جریان تحقیق و فراوانی مضامین پایه مرتبط با هر کدام از این مضامین سازمان دهنده اقدام به حذف مضامین نزدیک به هم یا کم اهمیت تر (از منظر کم بودن میزان فراوانی) نموده است تا شبکه مضامین فراگیر تحقیق حاصل شود که در جدول شماره ۱ ارائه شده است. علاوه بر این، پس از مرور جدول شماره ۱ می‌مضامین سازمان دهنده ای که از منظر محقق به لحاظ محتوایی و درونمایه به هم شبیه هستند، در قالب یک مضمون فراگیر مطرح شده است تا جدول شبکه مضامین فراگیر تحقیق ترسیم گردد که در جدول شماره ۲ ارائه شده است. همانطور که یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد مضامینی همچون تسریع در روند رشد و توسعه اقتصادی، افزایش گرایش گردشگران به منطقه، احساس نزدیکی و افزایش مشارکت ساکنین منطقه، ارتقا فرهنگ جامعه، تسهیل ارتباط سرمایه‌گذاران و تاجران با یکدیگر، افزایش سرعت اطلاع‌رسانی و بهبود کیفیت روابط عمومی، تسهیل ارتباط ساکنین منطقه با گردشگران داخلی و خارجی، افزایش سرمایه اجتماعی، پایگاه اجتماعی شهروندان و تسهیل امکان رصد نظرات و دیدگاه‌های ساکنین منطقه بالاترین میزان فراوانی را در بین دیدگاه‌های متخصصان به خود اختصاص داده‌اند.

¹ Thematic Analysis

² Attard & Coulson

³ Pearson Correlation Coefficient

جدول شماره ۱ شبکه مضامین سازمان دهنده ظهور یافته در جریان تحقیق و فراوانی مضامین پایه مرتبط

ردیف	عنوان مضمون سازمان دهنده	فراوانی مضامین پایه مرتبط
۱	تسریع در روند رشد و توسعه اقتصادی	۶
۲	تسهیل ارتباط سرمایه‌گذاران و تاجران با یکدیگر	۵
۳	بازتاب تصویری واقعی به سرمایه‌گذاران خارجی و جذب سرمایه	۳
۴	افزایش گرایش گردشگران به منطقه	۶
۵	افزایش سرعت اطلاع‌رسانی و بهبود کیفیت روابط عمومی	۵
۶	افزایش تعامل و ارتباط ساکنین منطقه با یکدیگر	۴
۷	احساس نزدیکی و افزایش مشارکت ساکنین منطقه	۶
۸	ارتقا فرهنگ جامعه	۶
۹	تسهیل ارتباط ساکنین منطقه با گردشگران داخلی و خارجی	۵
۱۰	سنجش علاقه، گرایش و افکار سیاسی جامعه	۴
۱۱	افزایش مشارکت سیاسی و تقویت کنش‌های سیاسی مشترک	۴
۱۲	گسترش حمایت مدنی و تقویت پایه‌های اعتماد به حاکمیت	۴
۱۳	ابزار سنجش ذائقه و پی بردن به آستانه تهدیدات	۳
۱۴	تامین نیازهای اطلاعاتی	۴
۱۵	تصورسازی مثبت از قدرت سیاسی	۴
۱۶	ارائه الگوی مردم‌سالاری دینی به دیگر ملل	۳
۱۷	حمایت بیشتر دولت از سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی	۴
۱۸	افزایش سرمایه اجتماعی	۵
۱۹	بهبود عملکرد ارتباطی	۳
۲۰	تقویت قدرت کنترل نیروهای انتظامی و سازمان‌های نظارتی	۴
۲۱	پایگاه اجتماعی شهروندان	۵
۲۲	فضای فیزیکی شهر	۴
۲۳	تسهیل امکان رصد نظرات و دیدگاه‌های ساکنین منطقه	۵
۲۴	امکان تعامل آسانتر با سرمایه‌گذاران و تاجران	۴
۲۵	تشخیص اخبار صحیح از جعلی با استفاده از ابزار هوش مصنوعی	۴
۲۶	امکان نظارت و کنترل بر گردشگران و سرمایه‌گذاران خارجی	۴
۲۷	تسهیل نظارت و کنترل بر سازمانها و ارگانهای دولتی	۳
۲۸	افزایش سرعت اطلاع‌رسانی و بهبود کیفیت روابط عمومی	۳
۲۹	بهره‌گیری از نظرات و دیدگاههای کارشناسان و نخبگان در سطح فضای مجازی	۲

منبع: یافته‌های پژوهشگر

جدول شماره ۲ جدول شبکه مضامین فراگیر تحقیق

ردیف	عنوان مضمون فراگیر	شماره عناوین سازمان دهنده زیرمجموعه
۱	تسریع در روند رشد و توسعه اقتصادی، تسهیل ارتباط سرمایه‌گذاران و تاجران با یکدیگر، بازتاب تصویری واقعی به سرمایه‌گذاران خارجی و جذب سرمایه، افزایش گرایش گردشگران به منطقه، افزایش سرعت اطلاع رسانی، و بهبود کیفیت روابط عمومی	۱-۵
۲	افزایش تعامل و ارتباط ساکنین منطقه با یکدیگر، احساس نزدیکی و افزایش مشارکت ساکنین منطقه، ارتقا فرهنگ جامعه، تسهیل ارتباط ساکنین منطقه با گردشگران داخلی و خارجی، سنجش علاقه، گرایش و افکار سیاسی جامعه، افزایش مشارکت سیاسی و تقویت کنش‌های سیاسی مشترک، گسترش حمایت مدنی و تقویت پایه‌های اعتماد به حاکمیت، ابزار سنجش ذائقه و پی بردن به آستانه تهدیدات، تامین نیازهای اطلاعاتی، تصویرسازی مثبت از قدرت سیاسی، ارائه الگوی مردم‌سالاری دینی به دیگر ملل، حمایت بیشتر دولت از سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی، افزایش سرمایه اجتماعی، بهبود عملکرد ارتباطی، تقویت قدرت کنترل نیروهای انتظامی و سازمان‌های نظارتی، پایگاه اجتماعی شهروندان، فضای فیزیکی شهر	۶-۲۲
۳	تسهیل امکان رصد نظرات و دیدگاه‌های ساکنین منطقه، امکان تعامل آسانتر با سرمایه‌گذاران و تاجران، تشخیص اخبار صحیح از جعلی با استفاده از ابزار هوش مصنوعی، امکان نظارت و کنترل بر گردشگران و سرمایه‌گذاران خارجی، تسهیل نظارت و کنترل بر سازمانها و ارگانهای دولتی، افزایش سرعت اطلاع رسانی و بهبود کیفیت روابط عمومی، بهره‌گیری از نظرات و دیدگاههای کارشناسان و نخبگان در سطح فضای مجازی	۲۳-۲۹

منبع: یافته‌های پژوهشگر

پاسخ به سوالات کیفی تحقیق

سوال اول: استفاده از ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی چه نقشی در توسعه امنیت اقتصادی مناطق آزاد ویژه اقتصادی ایفا می نماید؟

سوال اول پژوهش حاضر در خصوص نقش استفاده از ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی در توسعه امنیت اقتصادی مناطق آزاد ویژه اقتصادی بوده است. یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که از دیدگاه صاحب‌هوشندگان استفاده تسریع در روند رشد و توسعه اقتصادی، تسهیل ارتباط سرمایه‌گذاران و تاجران با یکدیگر، بازتاب تصویری واقعی به سرمایه‌گذاران خارجی و جذب سرمایه، افزایش گرایش گردشگران به منطقه، افزایش سرعت اطلاع رسانی، و بهبود کیفیت روابط عمومی از مهمترین اثرات استفاده از ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی در توسعه امنیت اقتصادی مناطق آزاد ویژه اقتصادی به شمار می‌آید.

سوال دوم: استفاده از ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی چه نقشی در توسعه امنیت اجتماعی مناطق آزاد ویژه اقتصادی ایفا می نماید؟

سوال دوم پژوهش حاضر در خصوص نقش استفاده از ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی در توسعه امنیت اجتماعی مناطق آزاد ویژه اقتصادی بوده است. یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان افزایش تعامل و ارتباط ساکنین منطقه با یکدیگر، احساس نزدیکی و افزایش مشارکت ساکنین منطقه، ارتقا فرهنگ جامعه، تسهیل ارتباط ساکنین منطقه با گردشگران داخلی و خارجی، سنجش علاقه، گرایش و افکار سیاسی جامعه، افزایش مشارکت سیاسی و تقویت کنش‌های سیاسی مشترک، گسترش حمایت مدنی و تقویت پایه‌های اعتماد به حاکمیت، ابزار سنجش ذائقه و پی بردن به آستانه تهدیدات، تامین نیازهای اطلاعاتی، تصویرسازی مثبت از قدرت سیاسی، ارائه الگوی مردم‌سالاری دینی به دیگر ملل، حمایت بیشتر دولت از سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی، افزایش سرمایه اجتماعی، بهبود عملکرد ارتباطی، تقویت قدرت کنترل نیروهای انتظامی و سازمان‌های نظارتی، پایگاه اجتماعی شهروندان، فضای فیزیکی شهر از مهمترین نقش اثرات استفاده از ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی در توسعه امنیت اجتماعی مناطق آزاد ویژه اقتصادی به شمار می‌آید.

سوال سوم: ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی از چه ظرفیت‌هایی به منظور پشتیبانی از سازمان های نظارتی برخوردارند؟

سوال سوم پژوهش حاضر در خصوص ظرفیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی در پشتیبانی از سازمان های نظارتی بوده است. یافته‌های پژوهش بیانگر آن است که از دیدگاه مصاحبه‌شوندگان تسهیل امکان رصد نظرات و دیدگاه‌های ساکنین منطقه، امکان تعامل آسانتر با سرمایه‌گذاران و تاجران، تشخیص اخبار صحیح از جعلی با استفاده از ابزار هوش مصنوعی، امکان نظارت و کنترل بر گردشگران و سرمایه‌گذاران خارجی، تسهیل نظارت و کنترل بر سازمانها و ارگانهای دولتی، افزایش سرعت اطلاع رسانی و بهبود کیفیت روابط عمومی، بهره‌گیری از نظرات و دیدگاههای کارشناسان و نخبگان در سطح فضای مجازی از مهمترین ظرفیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی در پشتیبانی از سازمان های نظارتی به شمار می‌آید.

یافته‌های کمی تحقیق

سیمای پاسخگویان

از مجموع پاسخگویان، ۵۱.۵ درصد مرد و ۴۸.۵ درصد نیز زن بوده اند. همچنین، ۲۸.۱ درصد در گروه سنی ۲۵-۱۸ سال، ۲۴.۷ درصد ۳۱-۳۵ سال، ۲۴.۵ درصد در گروه سنی ۲۵-۲۸ سال و ۲۲.۷ درصد در گروه سنی ۳۱-۲۸ سال قرار داشته‌اند. علاوه بر این، از مجموع پاسخگویان، ۵۲.۵ درصد دارای تحصیلات در حد کاردانی و کارشناسی و ۴۷.۴ درصد نیز در سطح کارشناسی‌ارشد و بالاتر بوده اند.

آزمون فرضیه ها

فرضیه اول: بین استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و توسعه امنیت اقتصادی مناطق آزاد ویژه اقتصادی ارتباط معناداری وجود دارد.

به منظور بررسی ارتباط بین استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و توسعه امنیت اقتصادی مناطق آزاد ویژه اقتصادی، از آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون استفاده کرده ایم. با توجه به نتایج بدست آمده، مقدار آماره پیرسون برابر ۰.۵۴۱ با میزان سطح معناداری ۰.۰۰۰ است. چون میزان سطح معناداری از ۰.۰۱ کمتر است لذا فرضیه اصلی با ۹۹ درصد اطمینان و یک درصد خطا تأیید می شود. مقدار ضریب همبستگی نشان دهنده ارتباط بین دو متغیر در سطح متوسط و بصورت مستقیم می باشد. بنابراین یافته‌های آماری نشان می دهد که بین استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و توسعه امنیت اقتصادی مناطق آزاد ویژه اقتصادی ارتباط معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، به نظر می‌رسد با افزایش استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی، امنیت اقتصادی مناطق آزاد ویژه اقتصادی نیز افزایش خواهد یافت و بالعکس. بنابراین فرضیه اول تحقیق تأیید می گردد.

جدول شماره ۳ آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و توسعه امنیت اقتصادی مناطق آزاد ویژه اقتصادی

توسعه امنیت اقتصادی		قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی
سطح معناداری	آماره پیرسون	
۰.۰۰۰	۰.۵۴۱	

منبع: یافته‌های پژوهشگر

فرضیه دوم: بین استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و توسعه امنیت اجتماعی مناطق آزاد ویژه اقتصادی ارتباط معناداری وجود دارد.

به منظور بررسی ارتباط بین استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و توسعه امنیت اجتماعی مناطق آزاد ویژه اقتصادی، از آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون استفاده کرده ایم. با توجه به نتایج بدست آمده، مقدار آماره پیرسون برابر ۰.۵۷۷ با میزان سطح معناداری ۰.۰۰۰ است. چون میزان سطح معناداری از ۰.۰۱ کمتر است لذا فرضیه اصلی با ۹۹ درصد اطمینان و یک درصد خطا تأیید می شود. مقدار ضریب همبستگی نشان دهنده ارتباط بین دو متغیر در سطح متوسط و بصورت مستقیم می باشد. بنابراین یافته‌های آماری نشان می دهد که بین استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و توسعه امنیت اجتماعی مناطق آزاد ویژه اقتصادی ارتباط معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، به نظر می‌رسد با افزایش استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی، امنیت اجتماعی مناطق آزاد ویژه اقتصادی نیز افزایش خواهد یافت و بالعکس. بنابراین فرضیه دوم تحقیق تأیید می گردد.

جدول شماره ۴ آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و توسعه امنیت اجتماعی مناطق آزاد ویژه اقتصادی

توسعه امنیت اجتماعی		قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی
آماره پیرسون	سطح معناداری	
۰.۵۷۷	۰.۰۰۰	

منبع: یافته‌های پژوهشگر

فرضیه سوم: بین استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و بهبود عملکرد سازمان های نظارتی ارتباط معناداری وجود دارد.

به منظور بررسی ارتباط بین استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و بهبود عملکرد سازمان های نظارتی مناطق آزاد ویژه اقتصادی، از آزمون آماری ضریب همبستگی پیرسون استفاده کرده ایم. با توجه به نتایج بدست آمده، مقدار آماره پیرسون برابر ۰.۳۱۱ با میزان سطح معناداری ۰.۰۰۰ است. چون میزان سطح معناداری از ۰.۰۱ کمتر است لذا فرضیه اصلی با ۹۹ درصد اطمینان و یک درصد خطا تأیید می شود. مقدار ضریب همبستگی نشان دهنده ارتباط بین دو متغیر در سطح متوسط و بصورت مستقیم می باشد. بنابراین یافته‌های آماری نشان می دهد که بین استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و بهبود عملکرد سازمان های نظارتی ارتباط معناداری وجود دارد. به عبارت دیگر، به نظر می‌رسد با افزایش استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی، عملکرد سازمان های نظارتی نیز بهبود خواهد یافت و بالعکس. بنابراین فرضیه سوم تحقیق تایید می گردد.

جدول شماره ۵ آزمون ضریب همبستگی پیرسون بین استفاده از قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و عملکرد سازمان های نظارتی مناطق آزاد ویژه اقتصادی

عملکرد سازمان های نظارتی		قابلیت‌های ابزارهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی
آماره پیرسون	سطح معناداری	
۰.۳۱۱	۰.۰۰۰	

منبع: یافته‌های پژوهشگر

بحث و نتیجه گیری

ظهور فناوری های نوین ارتباطی، دگرگونی بنیادینی را در ارتباطات انسانی ایجاد کرده است. از آنجا که انتقال و جریان فرهنگ از طریق ارتباطات صورت می گیرد، حوزه فرهنگ که نظام هایی از عقاید و رفتارها را شامل می شود، با ظهور تکنولوژی جدید دچار دگرگونی های بنیادین می شود ورود فناوریهای ارتباطی، دگرگونی در ساختار ارتباطات انسانی ایجاد کرده است. بل معتقد است جهان مجازی و امکان برقراری ارتباطات همزمان و بی‌شمار،

منشاء ظهور فرهنگ های آنی و به دنبال آن ظهور هویت های خلق الساعه شده است که در دوره محدودی شکل می گیرد و با ظهور هویت های جدید به سرعت از بین می روند. با آمدن شبکه های اجتماعی مجازی، شکل جدیدی از زندگی در فضای مجازی شکل گرفت و روابط میان افراد با شکل سنتی آن تفاوت کرد و تاثیر غیرقابل انکاری بر روابط اجتماعی برجای گذاشت. شبکه های اجتماعی یکی از پرطرفدارین رسانه ها هستند که مخاطبان بسیاری از اقشار گوناگون دارند. ویژگی های تعاملی و ایجاد بستر برای ایجاد روابط اجتماعی از دلایل مورد استقبال واقع شدن شبکه های اجتماعی است.

شبکه های اجتماعی با قابلیت هایی که در اختیار کاربران خود قرار می دهند، به اولویت اول کاربران اینترنت تبدیل شده اند. فرد با طیف وسیعی از افراد در ارتباط است و علایق خود در زمینه های مختلف را با آنها به اشتراک می گذارد. افراد در شبکه های اجتماعی می توانند هویتی کاملاً دلخواه داشته باشند و بر پایه همان هویت دلخواه ارتباط مجازی خود را با دیگران گسترش دهند. ظاهر این شبکه ها جمع گرا است. امروزه تغییرات فرهنگی موجب شده که مردم ترجیح دهند در عین تنهایی، ارتباطات گسترده ای هم با جهان پیرامون خود داشته باشند. شبکه های اجتماعی این خواسته را فراهم می کنند. شبکه های اجتماعی مختلف با سرویس ها و خدمات مختلفی که در اختیار کاربران خود قرار می دهند، موجب تاثیرگذاری بیشتر روی زندگی آن ها و جامعه و رفتارهای اجتماعی می شوند. شبکه های اجتماعی در حوزه های مختلف اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و... تاثیرگذارند.

از سوی دیگر، امنیت اجتماعی و اقتصادی یکی از مهم ترین ابعاد امنیت ملی و از اصول مهم و زیرساخت های اساسی کشورها برای دستیابی به توسعه اقتصادی و ارتقای سطح رفاه اجتماعی محسوب می شود و از این رو همیشه مورد توجه سیاست گذاران و برنامه ریزان اقتصادی کشورها بوده است. فقدان امنیت برای فعالیت اقتصادی، از مفهوم ریسک و عدم اطمینان مجزا است. در شرایط ریسک، فعالان اقتصادی با دو احتمال در حرکت اقتصادی خود روبرو هستند که یکی سود بیشتر و دیگری سود کمتر خواهد داشت. در فضای عدم اطمینان، فعال اقتصادی با بیش از دو گزینه روبرو است که هیچ کدام از گزینه های احتمال موفقیت و شکست در آنها مشخص نیست. اما در شرایط ناامنی اوضاع پیچیده تر از دو حالت قبلی است، چرا که در این حالت، دولت ها در ایجاد کالای عمومی امنیت ناتوان هستند و چشم انداز هر فعالیت اقتصادی، تقریباً هیچ سودی را احتمال نمی دهد. در این وضعیت، فعالان اقتصادی به مفهوم هایی از قبیل خروج سرمایه از کشور و فرار مغزها می اندیشند و هر فعال اقتصادی سعی خواهد کرد که سرمایه و کار خود را به مکان های امنی منتقل نماید و با تبدیل دارایی های خود به پول نقد و دارایی خارجی، هر گونه اثرات ناامنی را به حداقل برساند. امنیت اقتصادی عبارت است از آزادی از هر نوع ترس، شک و ابهام در بلاجرا مانند تعهدات و مطالبات و در عین حال حصول اطمینان از برخورداری از ثمره فعالیت هایی که در زمینه تولید ثروت و مصرف آن صورت می گیرد. امنیت شغلی و اقتصادی، وضعیت باثباتی از شرایط و ساختار فعلی و افق معلوم و روشنی از آینده است که در آن فرد، جامعه، سازمان و دولت احساس رهایی از خطر کرده و به طور بهینه می توانند به تولید، توزیع و مصرف ثروت بپردازند. به عبارت دیگر، یک جامعه را زمانی می توان از لحاظ اقتصادی ایمن دانست که ثبات در آن جامعه وجود داشته و خانوارها و بنگاه ها به عنوان مهم ترین نهادهای اقتصاد و بازار بتوانند در محیط رقابتی سالم و با میزان اطلاعات یکسان به بهینه سازی رفتار خود بپردازند.

در حال حاضر، امنیت اجتماعی و اقتصادی یکی از مهم ترین شاخص های توسعه یافتگی است. کشورهای در حال توسعه، جوامعی هستند که اولین و مهم ترین گام برای آنها دستیابی به امنیت شغلی و اقتصادی است تا در پرتو آن به یک نظام اقتصادی مطلوب برای ارتقای تولید و کارآیی منبع دست یافته و آنگاه به رفاه اقتصادی یا تقلیل کمبود کالاها و خدمات که هدف نهایی هر نظام توسعه یافته است، برسند.

نتایج بدست آمده از پژوهش حاضر در بخشهای کمی و کیفی مبین آن است که بین استفاده از فناوریهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و امنیت اجتماعی و اقتصادی و همچنین پشتیبانی از سازمانهای نظارتی در مناطق آزاد ارتباط معناداری وجود دارد. بنابراین، می توان گفت که از دیدگاه مدیران و مسئولان سازمانهای نظارتی در مناطق آزاد تجاری از یک سو و همچنین کارشناسان حوزه فناوریهای ارتباطی و همچنین روزنامه نگاران و فعالان رسانه های حوزه اقتصاد و امنیت در شهرهای کیش، قشم و چابهار در خصوص نقش استفاده از فناوریهای نوین ارتباطی و اطلاعاتی و توسعه امنیت اجتماعی، اقتصادی و پشتیبانی از سازمانهای نظارتی در مناطق آزاد همسویی و همگرایی وجود دارد. در توضیح این نتیجه می توان گفت که در عصر جهانی شدن، همانطور که ارتباط میان آدمیان وسعت می یابد، تاثیر محتوا و مطالب منتشر شده بر جنبه گوناگون حیات جامعه از جمله احساس امنیت و نظارت و کنترل نیز متحول می شود. در این راستا با توجه به اهمیت بالای مناطق آزاد تجاری به عنوان قطب های تجارت و ارتباطات اقتصادی کشور با همسایگان و دیگر کشورها، به نظر می رسد شبکه های اجتماعی به عنوان یکی از شاخصه های مهم فناوریهای ارتباطی و اطلاعاتی می توانند با ارائه مطالب و محتوای مناسب، زمینه های ارتقا امنیت اجتماعی و اقتصادی را به منظور جذب سرمایه گذاران فراهم نمایند.

فهرست منابع

- اینس، مارتین. (۱۳۸۴). گفتگوهایی با مانوئل کاستلز، ترجمه حسن چاوشیان و لیلا جوافشانی، تهران: نشر نی.
- آقایی خوندابی، مجید؛ طلعتی، مصطفی و نجارزاده، رضا. (۱۳۸۶). اثر فناوری اطلاعات و ارتباطات (ict) بر رشد اقتصادی کشورهای عضو سازمان کنفرانس اسلامی (oic). پژوهش نامه بازرگانی ۱.
- بیات، حمیدرضا و حاتمی، ایرج (۱۳۹۱). بررسی عوامل مؤثر در توسعه نیافتگی سواحل مکران. اولین همایش ملی توسعه سواحل مکران و اقتدار دریایی جمهوری اسلامی ایران.
- جاوید، محمدرضا، نعمتی زاده، سینا، قاسمی، بهروز. (۱۴۰۲). سنجش کیفیت مدیریت ارتباط با مشتری برای توسعه استراتژیهای بازاریابی دیجیتال در بانک شهر، فصلنامه اقتصاد مالی، دوره ۱۷، شماره ۲: ۳۳۴-۳۱۳.
- طالبی گلین قشلاقی، موسی. حسن زاده، حیدر. مالکی، جلیل. (۱۴۰۱). ایرادات در ضمانت نامه های عندالمطالبه بانکی با تاکید بر مقررات متحدالشکل اتاق بازرگانی بین المللی. فصلنامه اقتصاد مالی، ۳۱۱ تا ۳۲۷
- عبدالله خانی، علی. (۱۳۸۰). شیوه ای برای سنجش امنیت ملی A.H.P، فصلنامه اطلاعات سیاسی-اقتصادی، شماره ۱۶۳ و ۱۶۴.
- عسگری، علی. جعفری، تینا. (۱۳۹۵). ارزیابی آثار اعطای معافیت مالیاتی در مناطق آزاد تجاری ایران (مطالعه موردی منطقه آزاد قشم، کیش و چابهار)، فصلنامه اقتصاد مالی، سال دهم، شماره ۳۷.

- کاستنر، مانوئل (ب) (۱۳۸۰). پایان هزاره، ترجمه ی احد علیقلیان و افشین خاکباز. تهران: نشر طرح نو.
- کاستنر، مانوئل. (الف) (۱۳۸۰). عصر اطلاعات، ظهور جامعه شبکه‌ای، جلد اول، ترجمه احد علیقلیان و افشین خاکباز. تهران: نشر طرح نو.
- مشیری، سعید؛ نیک‌پور، سمیه. (۱۳۸۶). تأثیر فن آوری اطلاعات و ارتباطات و سرریزهای آن بر رشد اقتصادی کشورهای جهان. پژوهش‌های اقتصادی ایران ۱ (۹).
- نیومن، اسکار. (۱۳۸۷). خلق فضای قابل دفاع، ترجمه فائزه رواقی و صابر کاوه، تهران: انتشارات طحان.
- Attard, A., & Coulson, N. S. (2012). A thematic analysis of patient communication in Parkinson's disease online support group discussion forums. *Computers in Human Behavior*, 28(2), 500-506.
- Ismail, S., Nair, R. K., Sham, R., & Wahab, S. N. (2018). Impacts of online social media on investment decision in Malaysia. *Indian Journal of Public Health Research & Development*, 9(11), 1241-1246.
- Krause, K., & Jütersonke, O. (2005). Peace, security and development in post-conflict environments. *Security dialogue*, 36(4), 447-462.
- Lee, Y. (2023). ICT use, internal communication satisfaction, and engagement of working-from-home employees: The moderating role of affiliative tendency. *Computers in human behavior*, 138, 107472.
- Midoun, S., & Ismail, B. (2018). Digital and free trade zones impact on Malaysia's economy and its prospects (2000–2018). *International Journal of Economics and Financial Issues*, 8(4), 39.
- Morah, D. N., & Omojola, O. (2018). Social media use and entrepreneurship development in Nigeria: Lagos and Onitsha in focus. *International Journal of Advance Study and Research Work*, 1(5), 15-26.
- Njoh, A. J. (2018). The relationship between modern information and communications technologies (ICTs) and development in Africa. *Utilities Policy*, 50, 83-90.
- Plotnick, R. (2017). Economic security for families with children. In *The child welfare challenge* (pp. 95-127). Routledge.
- Wu, J., Guo, S., Huang, H., Liu, W., & Xiang, Y. (2018). Information and communications technologies for sustainable development goals: state-of-the-art, needs and perspectives. *IEEE Communications Surveys & Tutorials*, 20(3), 2389-2406.

Abstract

Analyzing the Capacity and Function of Modern Information and Communication Technologies (ICT) in Supporting the Monitoring Organizations of the Country's Free Zones (Case Study: Kish, Qeshm and Chabahar)

Hamidreza Ilka¹
Hasan Darziyan Rostami²
Mohammadreza Rasouli³

Received: 12/ January/2025 Accepted: 04/ March /2025

Abstract

The current research was conducted with the aim of identifying the capacity and function of modern information and communication technologies (ICT) in supporting the monitoring organizations of the country's free zones. The mixed research method includes qualitative and quantitative methods. In the qualitative part, in the qualitative part of the current research, the statistical population consists of managers and officials of regulatory organizations in free trade zones in the cities of Kish, Qeshm and Chabahar. In the quantitative part, the statistical population includes experts in the field of communication technologies as well as journalists and media activists in the field of economy and security in the cities of Kish, Qeshm and Chabahar. In the qualitative part of the research, the purposeful sampling method has been used and in total, by selecting ten people, the theoretical saturation research has been achieved. Also, in the quantitative part of the research, 388 questionnaires were analyzed. In order to collect samples, targeted sampling methods were used.

Quantitative findings indicate that there is a significant relationship between the use of new information and communication tools on the one hand and the development of economic and social security in special economic free zones and the improvement of the performance of supervisory organizations on the other hand. Also, the qualitative findings of the research show that from the point of view of the interviewees, measuring the taste and realizing the threshold of threats, facilitating the possibility of monitoring the opinions and views of the residents of the region, the possibility of easier interaction with investors and businessmen, recognizing the correct news from fake using artificial intelligence tools, the possibility of monitoring and controlling foreign tourists and investors, facilitating monitoring and controlling government organizations and bodies, increasing the speed of information and improving the quality of public relations, taking advantage of the opinions and views of experts and elites At the level of virtual space, it is one of the most important capabilities of modern communication and information tools in supporting regulatory organizations.

Key words: new communication and information technologies, social security, economic security, regulatory organizations, free zones.

ClassificationJEL: O32, Q1, O12

¹ Department of Communication Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
hamidrezaalka7@gmail.com

² Department of Communication Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. (Corresponding author)
rostamiuk1@gmail.com

³ Department of Communication Sciences, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
moh.rasouli@iauctb.ac.ir